

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

No2
MAXSUS SON

BAKALAVR TALABALARINING MAQOLALARI TO'PLAMI

ISSN: 2992-8982

<https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/>

2026

IQTISODIYOT&TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

*Elektron nashr.
2026-yil, mart.*

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi

Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor

Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati

Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari

Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor

Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor

Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor

Musayeva Shoira Azimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor

Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)

Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)

Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldixo'ja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.

Utayev Uktam Choriyevich, O'z.Respub. Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari

Ochilov Farkhod, O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi IJQKD boshlig'i

Buzrukhonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi

Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.

Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)

Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)

Glazova Marina Viktorovna, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)

Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)

Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari

Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi

Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.

Abdukarimova Dinara Rustamxanovna, bank-moliya akademiyasi professori, DSc., professor.

Ikramov Murod Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjajevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhridinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoira Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Head of Department, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Ochilov Farkhod, Head of DCEC, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow))
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyeva Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor.
Abdukaramova Dinara Rustamkhanovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Ikramov Murod Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Geografiya fanlari doktori, professori
Umirzoqov Ja'sur Artiqboy o'g'li, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent
Zebo Kuldasheva, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Raximovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridaxon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Doctor of Geographical Sciences, Professor
Umirzokov Jasur Artiqboy ugli, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor
Zebo Kuldasheva, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi rayosatining 2023-yil 1-apreldagi 336/3-sonli qarori bilan ro'yxatdan o'tkazilgan.

MUNDARIJA

XODIMLARNING EMOTSIONAL INTELLEKTI, KORPORATIV MADANIYAT VA MEHNAT UNUMDORLIGI O'RTASIDAGI UZVIY BOG'LIQLIKNI CHUQUR TAHLIL QILISH.....	8
Shoabdurashidova Mahina Jaxongir qizi, Ibroximov Ilxomjon Shavkatjon o'g'li	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA ESG TAMOYILLARI INTEGRATSIYASI ORQALI KORXONALAR BARQAROR IQTISODIY RIVOJLANISHINI TA'MINLASH.....	15
Jolg'ashova Nozima Mansurovna, T.D. Mamatkulov	
АНАЛИЗ СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКИХ ПОКАЗАТЕЛЕЙ РЕГИОНАЛЬНОГО РАЗВИТИЯ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН	21
Давлетова Адилъ Азатбаевна, Сапаев Дилшод Хушнудович	
XIZMAT KO'RSATISH KORXONALARI FAOLIYATI RIVOJLANISHI IQTISODIY O'SISHNING OMILI.....	27
Jumaniyazov Rashid Azamatovich, Ismailov Baxit Abdireymovich	
“LOKOMOTIV” MEHMONXONASI ZAMONAVIY SHAROITLARDI XUSUSIYATLARI VA RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI.....	31
Masharipov O'rolbek Ozod o'g'li, Khodjaeva Nodiraxon Abdurashidovna	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI SOLIQ TIZIMINING SHAKLLANISHI VA RIVOJLANISH BOSQICHLARI.....	36
Boybosinova Shaxlo Meles qizi, Ostonov Muhridin Bahridin o'g'li	
AUDITORLIK TEKSHIRUVI JARAYONIDA AUDITORLIK DALILLARINI TO'PLASH VA BAHOLASH USLUBIYOTINI TAKOMILLASHTIRISH.....	44
Qodirjonov Dilshodjon Qosimjon o'g'li, Xolmirzayev Ulug'bek	
BUXGALTERIYA HISOBINI RAQAMLASHTIRISH SHAROITIDA MOLIVAVIY NAZORAT TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH.....	49
Igamberdieva Kunduz Ergashevna, O'razova Marjona Valiboy qizi	
ВЛИЯНИЕ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ НАЦИОНАЛЬНОЙ ЭКОНОМИКИ НА ЭКОНОМИЧЕСКИЙ РОСТ.....	55
Камилова Наргиза Абдукаxоровна, Давронов Дониёрбек Заррухович	
ANALYSIS OF OUR COUNTRY'S POSSIBILITIES FOR ACCESS TO THE SEA THROUGH THE KABUL CORRIDOR.....	61
Khuzhamov Babur, Khudoyberdiev Diyorbek, Jumaboev Bekzod	
O'ZBEKISTONDA ESK.UZ TIZIMINI JORIY ETISHNING IQTISODIY SAMARADORLIGI VA ISTIQBOLLARI.....	69
M.J.Nurmetova, Baxtyorov Ahadbek Doniyor o'g'li	
O'ZBEKISTONDA KRIPTOVALYUTALARNING JORIY FOYDALANISHINI TAHLIL QILISH.....	77
Qobilova N. Q., Normurodov X. E.	
MOLIVAVIY RISKLAR VA ULARNI XALQARO MIQYOSDA BOSHQARISH USULLARI.....	83
Toirov Bobur G'ofir o'g'li, F.U.Umarov	
SUN'IY INTELEKTNING INSON ONGIGA VA DAVLAT KORXONALARINI RAQAMLASHTIRISHGA TA'SIRI.....	90
Uskanboyev Temurbek Ismoil o'g'li, F.U.Umarov	

SUN'IY INTELEKTNING INSON ONGIGA VA DAVLAT KORXONALARINI RAQAMLASHTIRISHGA TA'SIRI

Uskanboyev Temurbek Ismoil o'g'li

Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti,
"Bank ishi" fakulteti, BIA-51 gurux talabasi

Ilmiy rahbar:

F.U.Umarov

Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti,
"Mintaqaviy iqtisodiyot" kafedrasida dosenti
i.f.f.d. (PhD)

Annotatsiya: Ushbu maqolada sun'iy intellektning raqamli iqtisodiyotdagi o'rni, uning samaradorlikni oshirish, innovatsion rivojlanishni jadallashtirish hamda raqobatbardoshlikni mustahkamlashdagi ahamiyati tahlil qilinadi. Xalqaro va O'zbekiston tajribalari asosida sun'iy intellekt texnologiyalarining iqtisodiy rivojlanishga ko'rsatayotgan ijobiy ta'siri yoritiladi.

Kalit so'zlar: sun'iy intellekt, raqamli iqtisodiyot, innovatsion rivojlanish, avtomatlashtirish, ma'lumotlar tahlili, raqobatbardoshlik, texnologik integratsiya.

Abstract: This article examines the role of artificial intelligence in the digital economy, focusing on its contribution to enhancing efficiency, fostering innovation, and strengthening competitiveness. Based on international and Uzbek experiences, the positive impact of artificial intelligence technologies on economic development is highlighted.

Key words: artificial intelligence, digital economy, innovative development, automation, data analysis, competitiveness, technological integration.

Аннотация: В данной статье рассматривается роль искусственного интеллекта в цифровой экономике, а также его влияние на повышение эффективности, развитие инноваций и укрепление конкурентоспособности. На основе международного и узбекского опыта показано положительное влияние технологий искусственного интеллекта на экономическое развитие.

Ключевые слова: искусственный интеллект, цифровая экономика, инновационное развитие, автоматизация, анализ данных, конкурентоспособность, технологическая интеграция.

KIRISH

Zamonaviy dunyoda raqamli iqtisodiyot jahon iqtisodiy taraqqiyotining yetakchi yo'nalishiga aylanib, sun'iy intellekt (SI) texnologiyalari uning ajralmas tarkibiy qismi sifatida shakllanmoqda. Sun'iy intellekt nafaqat alohida tarmoqlarni modernizatsiya qilish, balki davlat miqyosidagi iqtisodiy siyosatni takomillashtirishda ham muhim ahamiyat kasb etmoqda. Jahon banki va boshqa xalqaro tashkilotlarning 2025-yilgi hisobotlarida sun'iy intellekt texnologiyalari orqali global iqtisodiy o'sish sur'atlarini 10–15 foizgacha oshirish imkoniyati mavjudligi qayd etilgan. Bu esa sun'iy intellektni raqamli iqtisodiyotning strategik asoslaridan biri sifatida ko'rish zarurligini yana bir bor tasdiqlaydi [18].

Bugungi kunda sun'iy intellekt va raqamli iqtisodiyot global iqtisodiy jarayonlarning muhim tarkibiy qismiga aylanib, mamlakatlarning rivojlanish strategiyalarida ustuvor yo'nalish sifatida e'tirof etilmoqda. Sun'iy intellekt inson mehnatini avtomatlashtirish, katta hajmdagi ma'lumotlarni tezkor va samarali qayta ishlash hamda iqtisodiy samaradorlikni oshirishda muhim vosita bo'lib xizmat qilmoqda. Shu bilan birga, raqamli iqtisodiyot yangi texnologiyalar, tarmoqlar va ma'lumotlarga asoslangan holda an'anaviy iqtisodiy modellarni bosqichma-bosqich modernizatsiya qilmoqda.

Mazkur texnologik o'zgarishlar ishlab chiqarish, moliya, ta'lim va sog'liqni saqlash kabi ko'plab sohalarda ijobiy natijalarni namoyon etmoqda. Sun'iy intellekt va avtomatlashtirilgan tizimlar biznes jarayonlarini optimallashtirish, xarajatlarni kamaytirish va samaradorlikni oshirishga xizmat qilmoqda. Raqamli iqtisodiyot esa yangi ish o'rinlarini yaratish, elektron tijoratni kengaytirish hamda innovatsion xizmatlar ko'lamini rivojlantirish orqali barqaror iqtisodiy o'sishni ta'minlashga munosib hissa qo'shmoqda.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

So'nggi yillarda sun'iy intellekt (SI) va raqamli iqtisodiyot sohasidagi ilmiy izlanishlar jadal rivojlanib, ularning o'zaro bog'liqligi dolzarb ilmiy yo'nalishlardan biriga aylangan. Ko'plab ilmiy manbalarda sun'iy intellekt texnologiyalarining iqtisodiy jarayonlarga ta'siri chuqur va tizimli tarzda o'rganilgan. Jumladan, Brynjolfsson va McAfee (2017) o'z tadqiqotlarida sun'iy intellekt texnologiyalarining mehnat bozori hamda ishlab chiqarish samaradorligiga ta'sirini keng qamrovda tahlil qilganlar [19].

Ularning fikricha, raqamli transformatsiya iqtisodiyotning barcha sohasida tarkibiy o'zgarishlarni yuzaga keltirib, yangi iqtisodiy modelning shakllanishiga zamin yaratadi. Raqamli iqtisodiyotning rivojlanishi Jahon iqtisodiy forumi (2021) hisobotlarida ham keng yoritilgan bo'lib, unda sun'iy intellekt va raqamli texnologiyalar ishlab chiqarish tizimlarini avtomatlashtirish va raqamlashtirish orqali iqtisodiy o'sishni jadallashtirishi ta'kidlangan [20].

Xususan, Siemens, IBM va Google kabi yirik kompaniyalarning amaliy tajribalari sun'iy intellekt texnologiyalarining sanoat tarmoqlarida muvaffaqiyatli qo'llanilayotganini ko'rsatadi. Bu esa SI texnologiyalarining real sektor samaradorligini oshirishdagi muhim rolini tasdiqlaydi.

Mahalliy olimlar tomonidan ham ushbu yo'nalishda muhim ilmiy tadqiqotlar olib borilmoqda. Jumladan, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 17-iyundagi "Raqamli O'zbekiston – 2030" strategiyasi doirasida sun'iy intellekt texnologiyalarini joriy etish bo'yicha ustuvor vazifalar belgilangan bo'lib, bu mavzuning dolzarbligini yanada oshiradi [1].

Shuningdek, A. Xolmuhamedov va M. Tairova (2024) o'z tadqiqotlarida raqamli iqtisodiyot sharoitida innovatsion yondashuvlar, jumladan sun'iy intellekt texnologiyalarining iqtisodiy samaradorlikka ta'sirini mahalliy sharoitlar asosida tahlil qilganlar. Ularning xulosalariga ko'ra, SI texnologiyalarini keng miqyosda joriy etish mamlakat iqtisodiyotining raqobatbardoshligini oshirishga xizmat qiladi [8; 21].

Umuman olganda, mavjud adabiyotlar tahlili sun'iy intellekt va raqamli iqtisodiyotning strategik ahamiyatga ega ekanini ko'rsatadi. Shu bilan birga, ushbu yo'nalishda olib borilgan tadqiqotlarda ularning integratsiyalashuvi natijasida yuzaga keladigan iqtisodiy va ijtimoiy natijalar yetarli darajada kompleks yoritilmagan. Mazkur holat ushbu tadqiqotning ilmiy yangiligi va amaliy ahamiyatini belgilaydi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Mazkur tadqiqotda sun'iy intellekt va raqamli iqtisodiyot o'rtasidagi o'zaro bog'liqlik, ularning strategik ahamiyati hamda kelajakdagi rivojlanish istiqbollari kompleks tarzda tahlil qilindi.

Tadqiqot jarayonida quyidagi metodologik yondashuvlardan foydalanildi:

- tahliliy yondashuv – mavjud ilmiy adabiyotlar va statistik ma'lumotlarni tizimli o'rganish orqali mavzuning nazariy asoslarini aniqlash;
- taqqoslash usuli – xalqaro va milliy tajribalarni solishtirish asosida sun'iy intellekt texnologiyalarining iqtisodiy jarayonlarga ta'sirini baholash;
- empirik yondashuv – amaliy ma'lumotlar va real misollar asosida xulosalar shakllantirish;
- induktiv usul – alohida kuzatuv va natijalardan umumiy ilmiy xulosalarga kelish.

Mazkur metodologik yondashuvlar tadqiqot natijalarining ishonchligini ta'minlash, shuningdek, sun'iy intellekt va raqamli iqtisodiyotning o'zaro integratsiyasini chuqurroq anglash imkonini berdi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Raqamli iqtisodiyot real sektor va xizmatlar sohasini raqamlashtirish orqali iqtisodiy samaradorlikni oshirishga xizmat qilmoqda. Ushbu jarayonda sun'iy intellekt (SI) texnologiyalari muhim funksiyalarni bajarib,

biznes jarayonlarini takomillashtirish va boshqaruv qarorlarini optimallashtirishda muhim ahamiyat kasb etmoqda.

Birinchiidan, sun'iy intellekt katta hajmdagi ma'lumotlarni yig'ish, qayta ishlash va prognozlash imkonini beradi. Masalan, Netflix platformasi foydalanuvchilarning ko'rish odatlarini tahlil qilib, shaxsiylashtirilgan tavsiyalarni taqdim etadi. Bu esa mijozlar ehtiyojini yanada aniqroq aniqlash va xizmat sifatini oshirishga xizmat qiladi.

Ikkinchiidan, xizmat va mahsulotlarni mijozlarga moslashtirish va optimallashtirish jarayonida sun'iy intellektning roli ortib bormoqda. Xususan, Amazon va Alibaba kompaniyalari xaridorlarning qidiruv tarixi hamda ijtimoiy faolligiga asoslanib individual tavsiyalarni shakllantiradi. Natijada savdo hajmi sezilarli darajada oshib, umumiy samaradorlik kuchayadi.

Uchinchiidan, ishlab chiqarish jarayonlarini avtomatlashtirish va mehnat unumdorligini oshirishda SI texnologiyalari keng qo'llanilmoqda. Masalan, Tesla zavodlarida sun'iy intellekt asosida ishlab chiqarish jarayonlari avtomatlashtirilgan bo'lib, bu ishlab chiqarish tezligini va sifatini oshirishga xizmat qilmoqda.

To'rtinchiidan, bozor va mijoz talablarini oldindan aniqlash hamda biznes strategiyasini moslashtirishda sun'iy intellekt muhim vosita hisoblanadi. Walmart kompaniyasi SI yordamida narx siyosatini doimiy ravishda optimallashtirib, bozordagi raqobatbardosh pozitsiyasini mustahkamlab bormoqda.

Umuman olganda, sun'iy intellekt va raqamli iqtisodiyot zamonaviy global iqtisodiyotning asosiy drayverlaridan biri sifatida namoyon bo'lmoqda. Ushbu texnologiyalar mamlakatlarning texnologik rivojlanishi, iqtisodiy samaradorligi va raqobatbardoshligini oshirishda muhim rol o'ynaydi. Shu bilan birga, ular ishlab chiqarish va xizmat ko'rsatish jarayonlarini takomillashtirish, innovatsion yondashuvlarni rivojlantirish hamda iqtisodiy barqarorlikni mustahkamlashga xizmat qiladi.

Quyida sun'iy intellekt va raqamli iqtisodiyotning strategik ahamiyati asosiy yo'nalishlar kesimida tizimlashtirilgan (1-jadval) [8].

1-jadval. Global iqtisodiyotda sun'iy intellektning raqamli iqtisodiyotga ta'sir yo'nalishlari¹

Yo'nalish	Ta'sir tavsifi	Misol kompaniyalar
Biznes jarayonlarini avtomatlashtirish	Ish jarayonlarini avtomatlashtirish orqali samaradorlik va tezlikni oshirish	Amazon, Tesla, Walmart
Ma'lumotlarni tahlil qilish	Katta hajmdagi ma'lumotlarni tahlil qilib, biznes qarorlarini optimallashtirish	Netflix, Google, JP Morgan
Shaxsiylashtirilgan xizmatlar	Mijozlarga mos mahsulot va xizmatlarni taklif qilish	Spotify, Alibaba, YouTube
Iiyaviy xavflarni boshqarish	Firibgarlikni oldindan aniqlash va moliyaviy xavflarni kamaytirish	JP Morgan, Mastercard, Visa

Sun'iy intellekt va raqamli iqtisodiyotning eng muhim strategik afzalliklaridan biri iqtisodiy samaradorlikni oshirish va innovatsion rivojlanishni jadallashtirishda namoyon bo'ladi. Sun'iy intellekt asosidagi avtomatlashtirilgan tizimlar biznes jarayonlarini optimallashtirishga xizmat qilib, ishlab chiqarish xarajatlarini kamaytirish, mehnat unumdorligini oshirish hamda xizmat ko'rsatish tezligi va sifatini yaxshilash imkonini beradi. Shu bilan birga, sun'iy intellekt algoritmlari bozor talablarini oldindan prognoz qilish, mahsulot va xizmatlarni takomillashtirish hamda marketing strategiyalarini samarali yo'naltirishga keng imkoniyat yaratadi.

Raqamli iqtisodiyot va sun'iy intellekt texnologiyalarining joriy etilishi mehnat bozorining transformatsiyasiga ham sezilarli ta'sir ko'rsatmoqda. An'anaviy ish o'rinlarining ayrim turlari avtomatlashtirilayotgan bo'lsa-da, yangi texnologiyalarga mos zamonaviy kasblar shakllanmoqda. Jumladan, ma'lumotlar tahlilchilari, sun'iy intellekt muhandislari, kiberxavfsizlik bo'yicha mutaxassislar, bulutli texnologiyalar bo'yicha ekspertlar hamda robototexnika muhandislari kabi yangi kasblarga talab ortib bormoqda. Bu esa davlatlar oldiga kadrlarni tayyorlash va qayta tayyorlash tizimini takomillashtirish bo'yicha muhim strategik vazifalarni qo'yadi.

Raqobatbardoshlik va milliy iqtisodiyotning global maydondagi mavqeini mustahkamlashda ham sun'iy intellekt va raqamli iqtisodiyot muhim omil sifatida namoyon bo'lmoqda. Texnologik jihatdan rivojlangan

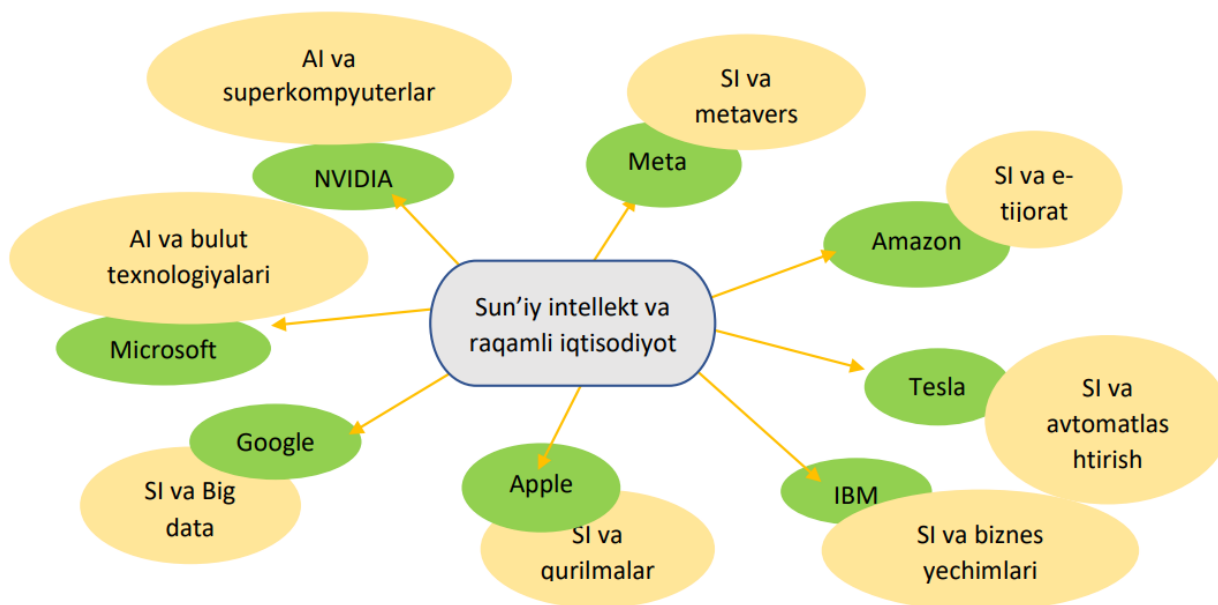
1 Muallif ishlanmasi

mamlakatlar ushbu yo'nalishga katta e'tibor qaratib, global bozorda o'z pozitsiyalarini mustahkamlashga intilmoqda. Jumladan, AQSh va Xitoy sun'iy intellekt tadqiqotlariga katta miqdorda investitsiya kiritib, yetakchi texnologik kompaniyalarni qo'llab-quvvatlamogda. Yevropa Ittifoqi esa raqamli iqtisodiyot va ma'lumotlar xavfsizligi sohasida kompleks strategiyalarni amalga oshirmogda. O'zbekiston kabi rivojlanayotgan mamlakatlar esa raqamli transformatsiya orqali iqtisodiy o'sishni jadallashtirishga alohida e'tibor qaratmogda.

Shu sababli, sun'iy intellekt va raqamli iqtisodiyotga investitsiya kiritish mamlakatlarning global raqobatbardoshligini oshirishda muhim strategik omil hisoblanadi. Shu bilan birga, sun'iy intellekt davlat boshqaruvi tizimlarini takomillashtirish va iqtisodiy barqarorlikni mustahkamlashda ham muhim rol o'ynaydi. Xususan, soliq va bojxona tizimlarini avtomatlashtirish orqali byudjet tushumlarini oshirish, iqtisodiy jarayonlarni prognozlash hamda davlat xizmatlarini raqamlashtirish orqali boshqaruv samaradorligini oshirish imkoniyati kengaymogda.

Bundan tashqari, raqamli iqtisodiyot davlatlarga innovatsion startaplarni qo'llab-quvvatlash, biznes muhitini yaxshilash va investitsiyalarni jalb qilish imkonini beradi. Amaliy tajribalar shuni ko'rsatadiki, sun'iy intellekt turli sohalarga integratsiya qilinib, iqtisodiyotning raqamli transformatsiyasini jadallashtirmogda (1-rasm) [8].

1-rasm. Sun'iy intellekt va raqamli iqtisodiyot kompaniyalar misolida²

Yirik texnologik kompaniyalarning sun'iy intellekt bo'yicha asosiy yo'nalishlari quyidagilardan iborat:

- Google – sun'iy intellekt va Big Data, qidiruv algoritmlari hamda reklama tizimlari;
- Amazon – AI asosidagi elektron tijorat va logistika jarayonlarini optimallashtirish;
- Tesla – avtonom transport va avtomatlashtirilgan boshqaruv tizimlari;
- Microsoft – sun'iy intellekt va bulutli texnologiyalar (Azure AI);
- IBM – biznes tahlili va sun'iy intellekt asosida ma'lumotlarni boshqarish;
- Meta (Facebook) – sun'iy intellekt va metaverse texnologiyalari;
- Apple – sun'iy intellekt asosidagi qurilmalar va shaxsiy yordamchilar (Siri);
- NVIDIA – sun'iy intellekt uchun grafik protsessorlar va yuqori unumli hisoblash texnologiyalari.

Yirik texnologik kompaniyalarning sun'iy intellektidan foydalanishi sanoatni avtomatlashtirish, ma'lumotlarni qayta ishlash, mijozlarga xizmat ko'rsatish hamda biznes jarayonlarini optimallashtirishda muhim natijalarni ta'minlamogda. Bu esa sun'iy intellekt texnologiyalarining iqtisodiyotning turli tarmoqlarida keng qo'llanilayotganini va ularning amaliy ahamiyati ortib borayotganini ko'rsatadi.

Shu bilan birga, sun'iy intellekt va raqamli iqtisodiyotning rivojlanishi kiberxavfsizlik masalalarining ahamiyatini yanada oshirmogda. Strategik jihatdan muhim sohalarda SI texnologiyalaridan foydalanish quyidagi xavf-xatarlarni oldini olishda muhim vosita bo'lib xizmat qiladi:

- ma'lumotlar buzilishi va firibgarlik holatlari;
- raqamli infratuzilmalarga kiberhujumlar;
- davlat va xususiy sektor ma'lumotlaridan noqonuniy foydalanish.

2 Muallif ishlanmasi

Shu bois, sun'iy intellekt asosida ishlaydigan ilg'or kiberxavfsizlik tizimlarini joriy etish raqamli iqtisodiyotning barqaror rivojlanishini ta'minlashda muhim ahamiyat kasb etadi.

Sun'iy intellekt va raqamli iqtisodiyotning strategik ahamiyati nafaqat iqtisodiy samaradorlikni oshirish, balki milliy xavfsizlikni mustahkamlash, mehnat bozorini rivojlantirish va mamlakatlarning global raqobatbardoshligini oshirish bilan ham bevosita bog'liqdir. Shu sababli, davlatlar ushbu texnologiyalarga investitsiyalarni kengaytirish, infratuzilmani modernizatsiya qilish va ilg'or innovatsion yechimlarni joriy etishga alohida e'tibor qaratmoqda.

Sun'iy intellekt global raqobatda yetakchilikni ta'minlovchi muhim omillardan biriga aylanmoqda. Masalan, Xitoyning Baidu kompaniyasi sun'iy intellekt texnologiyalari asosida qidiruv tizimlarini takomillashtirib, mahalliy bozorda yuqori ulushga erishgan. AQShda esa Amazon, Google va Microsoft kabi kompaniyalar sun'iy intellekt asosidagi mahsulot va xizmatlar orqali global bozorda yetakchi pozitsiyalarni egallab kelmoqda.

Shuningdek, sun'iy intellekt yangi mahsulot va xizmatlarni yaratish jarayonini sezilarli darajada tezlashtirmoqda. Masalan, ChatGPT kabi generativ sun'iy intellekt modellari yangi biznes yo'nalishlari va xizmat turlarining shakllanishiga turtki bermoqda. Estoniya tajribasida esa "e-Estonia" platformasi orqali davlat xizmatlarini raqamlashtirishda sun'iy intellektdan samarali foydalanilmoqda.

Sun'iy intellekt davlat boshqaruvi tizimlaridan tortib xususiy sektor faoliyatigacha bo'lgan jarayonlarni samarali raqamlashtirish imkonini bermoqda. Jumladan, O'zbekistonda soliq tizimida sun'iy intellekt asosida soliq to'lovchilar faoliyatini tahlil qilish mexanizmlari joriy etilmoqda. Moliyaviy sektor va kiberxavfsizlik yo'nalishlarida esa sun'iy intellekt tahdidlarni oldindan aniqlash va ularni samarali boshqarishda muhim vosita bo'lib xizmat qilmoqda. Masalan, JPMorgan banki sun'iy intellekt yordamida firibgarlik holatlarini aniqlash samaradorligini sezilarli darajada oshirishga erishgan.

Sun'iy intellekt iqtisodiy samaradorlikka ham sezilarli ta'sir ko'rsatmoqda. Xususan, avtomatlashtirilgan tizimlar operatsion xarajatlarni kamaytirishga xizmat qiladi. Amazon kompaniyasining omborlarida logistika jarayonlarining sun'iy intellekt asosida boshqarilishi katta miqdorda iqtisodiy tejamkorlikni ta'minlamoqda.

Bundan tashqari, sun'iy intellekt yangi kasb va mutaxassisliklarning shakllanishiga ham zamin yaratmoqda. Jumladan, ma'lumotlar muhandislari, sun'iy intellekt etikasi bo'yicha mutaxassislar kabi yangi yo'nalishlar paydo bo'lmoqda. Ishlab chiqarishda avtomatlashtirilgan tizimlar mahsulot tannarxini pasaytirish orqali korxonalarining raqobatbardoshligini oshirishga xizmat qilmoqda.

2-jadval. O'zbekistonda sun'iy intellektning raqamli iqtisodiyotga ta'sir yo'nalishlari³

№	Ta'sir yo'nalishi	Qisqacha tavsif	O'zbekistondagi amaliy misollar
1	Davlat boshqaruvi	Sun'iy intellekt orqali davlat xizmatlarini raqamlashtirish va shaffoflikni oshirish	Yagona interaktiv davlat xizmati portali (my.gov.uz) - AI asosida xizmatlarni tahlil qilish
2	Soliq va moliya sektori	Soliq tizimida xatolarni aniqlash, firibgarlikni oldini olish	O'zbekiston Respublikasi Soliq qo'mitasi - Sun'iy intellekt asosida soliq monitoringi
3	Elektron tijorat	Xaridor xatti-harakatlarini o'rganish va tavsiyalar berish	UZUM Market - Foydalanuvchi xatti-harakatlariga mos tavsiyalar tizimi
4	Transport va logistika	Transport tizimini boshqarish va yo'llarni yuklamasini oldindan tahlil qilish	Toshshahartransxizmat - AI asosida yo'nalish optimallashtirish tizimi
5	Sog'liqni saqlash	Tibbiy tasvirlarni tahlil qilish va kasalliklarni erta aniqlash	Inha universiteti klinikasi - Sun'iy intellekt asosida tashxis qo'yish tizimi
6	Qishloq xo'jaligi	Yerlarni hosildorligini baholash va agrotexnik tadbirlarni rejalashtirish	Agroplatforma.uz - AI orqali yer monitoringi va tavsiyalar

3 Muallif ishlanmasi

Yirik texnologik kompaniyalarning sun'iy intellektdan foydalanishi sanoatni avtomatlashtirish, ma'lumotlarni qayta ishlash, mijozlarga xizmat ko'rsatish hamda biznes jarayonlarini optimallashtirishda muhim natijalarni ta'minlamoqda. Bu esa sun'iy intellekt texnologiyalarining iqtisodiyotning turli tarmoqlarida keng qo'llanilayotganini va ularning amaliy ahamiyati ortib borayotganini ko'rsatadi.

Shu bilan birga, sun'iy intellekt va raqamli iqtisodiyotning rivojlanishi kiberxavfsizlik masalalarining ahamiyatini yanada oshirmoqda. Strategik jihatdan muhim sohalarda SI texnologiyalaridan foydalanish quyidagi xavf-xatarlarni oldini olishda muhim vosita bo'lib xizmat qiladi:

- ma'lumotlar buzilishi va firibgarlik holatlari;
- raqamli infratuzilmalarga kiberhujumlar;
- davlat va xususiy sektor ma'lumotlaridan noqonuniy foydalanish.

Shu bois, sun'iy intellekt asosida ishlaydigan ilg'or kiberxavfsizlik tizimlarini joriy etish raqamli iqtisodiyotning barqaror rivojlanishini ta'minlashda muhim ahamiyat kasb etadi.

Sun'iy intellekt va raqamli iqtisodiyotning strategik ahamiyati nafaqat iqtisodiy samaradorlikni oshirish, balki milliy xavfsizlikni mustahkamlash, mehnat bozorini rivojlantirish va mamlakatlarning global raqobatbardoshligini oshirish bilan ham bevosita bog'liqdir. Shu sababli, davlatlar ushbu texnologiyalarga investitsiyalarni kengaytirish, infratuzilmani modernizatsiya qilish va ilg'or innovatsion yechimlarni joriy etishga alohida e'tibor qaratmoqda.

Sun'iy intellekt global raqobatda yetakchilikni ta'minlovchi muhim omillardan biriga aylanmoqda. Masalan, Xitoyning Baidu kompaniyasi sun'iy intellekt texnologiyalari asosida qidiruv tizimlarini takomillashtirib, mahalliy bozorda yuqori ulushga erishgan. AQShda esa Amazon, Google va Microsoft kabi kompaniyalar sun'iy intellekt asosidagi mahsulot va xizmatlar orqali global bozorda yetakchi pozitsiyalarni egallab kelmoqda.

Shuningdek, sun'iy intellekt yangi mahsulot va xizmatlarni yaratish jarayonini sezilarli darajada tezlashtirmoqda. Masalan, ChatGPT kabi generativ sun'iy intellekt modellari yangi biznes yo'nalishlari va xizmat turlarining shakllanishiga turtki bermoqda. Estoniya tajribasida esa "e-Estonia" platformasi orqali davlat xizmatlarini raqamlashtirishda sun'iy intellektdan samarali foydalanilmoqda.

Sun'iy intellekt davlat boshqaruvi tizimlaridan tortib xususiy sektor faoliyatigacha bo'lgan jarayonlarni samarali raqamlashtirish imkonini bermoqda. Jumladan, O'zbekistonda soliq tizimida sun'iy intellekt asosida soliq to'lovchilar faoliyatini tahlil qilish mexanizmlari joriy etilmoqda. Moliyaviy sektor va kiberxavfsizlik yo'nalishlarida esa sun'iy intellekt tahdidlarni oldindan aniqlash va ularni samarali boshqarishda muhim vosita bo'lib xizmat qilmoqda. Masalan, JPMorgan banki sun'iy intellekt yordamida firibgarlik holatlarini aniqlash samaradorligini sezilarli darajada oshirishga erishgan.

Sun'iy intellekt iqtisodiy samaradorlikka ham sezilarli ta'sir ko'rsatmoqda. Xususan, avtomatlashtirilgan tizimlar operatsion xarajatlarni kamaytirishga xizmat qiladi. Amazon kompaniyasining omborlarida logistika jarayonlarining sun'iy intellekt asosida boshqarilishi katta miqdorda iqtisodiy tejamkorlikni ta'minlamoqda.

Bundan tashqari, sun'iy intellekt yangi kasb va mutaxassisliklarning shakllanishiga ham zamin yaratmoqda. Jumladan, ma'lumotlar muhandislari, sun'iy intellekt etikasi bo'yicha mutaxassislar kabi yangi yo'nalishlar paydo bo'lmoqda. Ishlab chiqarishda avtomatlashtirilgan tizimlar mahsulot tannaxrini pasaytirish orqali korxonalarining raqobatbardoshligini oshirishga xizmat qilmoqda.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Fikrimizcha, sun'iy intellekt (SI) va raqamli iqtisodiyotning o'zaro uyg'unligi zamonaviy iqtisodiy taraqqiyotning muhim strategik omillaridan biri hisoblanadi. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, sun'iy intellekt texnologiyalari nafaqat ishlab chiqarish jarayonlarini avtomatlashtirish va xizmatlar sifatini oshirishga, balki iqtisodiyotni kompleks raqamlashtirish orqali davlat boshqaruvi, moliya, sog'liqni saqlash, transport hamda qishloq xo'jaligi kabi sohalarda innovatsion yondashuvlarni keng joriy etishga xizmat qilmoqda.

Ayniqsa, O'zbekiston sharoitida sun'iy intellekt texnologiyalarini rivojlantirish iqtisodiy samaradorlikni oshirish, mehnat unumdorligini ko'paytirish, boshqaruv jarayonlarining shaffofligini kuchaytirish va umumiy raqobatbardoshlikni mustahkamlashda keng imkoniyatlar yaratmoqda.

Tadqiqot asosida quyidagi asosiy xulosalarga kelindi:

- sun'iy intellekt va raqamli iqtisodiyot o'zaro chambarchas bog'liq bo'lib, zamonaviy iqtisodiy modelning muhim tarkibiy qismi sifatida shakllanmoqda;
- SI texnologiyalari yordamida biznes jarayonlari optimallashtirilib, xarajatlar kamaymoqda, xizmat ko'rsatish sifati oshmoqda hamda bozor tendensiyalarini tezkor prognoz qilish imkoniyati kengaymoqda;
- raqamli iqtisodiyot yangi ish o'rinlarini yaratish bilan birga mehnat bozorining sifat jihatdan transformatsiyasini ta'minlamoqda, bu esa zamonaviy kadrlar tayyorlash tizimini rivojlantirishni talab etadi;
- sun'iy intellektning davlat boshqaruvi va moliyaviy monitoringdagi roli tobora ortib, ayniqsa soliq, bojxona va transport tizimlarida samarali qo'llanilmoqda.

Yuqoridagilardan kelib chiqib, quyidagi amaliy takliflar ilgari suriladi:

- sun'iy intellekt va raqamli iqtisodiyotni rivojlantirish bo'yicha milliy strategiyani takomillashtirish, mavjud huquqiy-me'yoriy bazani zamonaviy texnologik talablar asosida yangilash;
- sun'iy intellekt etikasi, ma'lumotlar xavfsizligi hamda raqamli transformatsiyada xususiy sektor ishtirokini qo'llab-quvvatlashga qaratilgan normativ hujjatlarni ishlab chiqish;
- kadrlar tayyorlash tizimini raqamli iqtisodiyot talablariga mos ravishda modernizatsiya qilish, oliy ta'lim muassasalarida sun'iy intellekt, ma'lumotlar tahlili, bulutli texnologiyalar va kiberxavfsizlik yo'nalishlarini kengaytirish;
- xalqaro universitetlar va texnologik kompaniyalar bilan hamkorlikni rivojlantirish orqali ilg'or bilim va tajribalarni jalb etish;
- xususiy sektor va startaplarni qo'llab-quvvatlash maqsadida IT-parklar va texnoparklar faoliyatini kengaytirish, innovatsion loyihalarni moliyalashtirish va investitsiyalarni jalb qilish;
- davlat xizmatlarini raqamlashtirishda sun'iy intellekt texnologiyalaridan keng foydalanish, xususan soliq, sud, huquq-tartibot, sog'liqni saqlash va transport sohalarida prognozlash, xavflarni tahlil qilish va resurslarni optimallashtirish tizimlarini joriy etish.

Sun'iy intellekt va raqamli iqtisodiyot O'zbekistonning iqtisodiy salohiyatini oshirish, xalqaro raqobatbardoshligini mustahkamlash, samarali davlat boshqaruvi va zamonaviy biznes muhitini shakllantirishda muhim vosita bo'lib xizmat qilmoqda. Ushbu yo'nalishda strategik yondashuv asosida izchil rivojlanish mamlakatning uzoq muddatli barqaror o'sishini ta'minlaydi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Abdulloev, A. J. (2023). The role and importance of strategic planning in marketing.
2. Abdullayeva, H. N., & Sardor, M. (2024). Raqamlashtirish – mamlakat taraqqiyotining muhim omili. *Intellectual Education Technological Solutions and Innovative Digital Tools*, 3(27), 113–121.
3. Abdullayeva, H. (2024). Korxonada innovatsion marketingdan foydalanish. *Markaziy ilmiy nashrlar*, 49(49).
4. Axrorovna, B. M. (2022). The importance of digitizing the tax system. *European Journal of Business Startups and Open Society*, 2(11), 1–5.
5. Giyazova, N. B. (2024). Increasing the efficiency of waste recycling in the economy of our country. *Models and Methods for Increasing the Efficiency of Innovative Research*, 3(34), 455–461.
6. Giyazova, N. B., & B. S. Sh. (2024). Zamonaviy raqamli iqtisodiyotdagi muammolar va chora-tadbirlar. *Science and Innovation*, 3(Special Issue 42), 482–489.
7. Tairova, M. M. (2024). Sun'iy intellekt va raqamli iqtisodiyot: strategik ahamiyati va kelajak istiqbollari. "Raqamli iqtisodiyot" ilmiy-elektron jurnali, 11-son.
8. Shukhratovna, U. M., & Bayazovna, G. N. (2025). Foreign experience in the development of mobile internet. *Innovation in the Modern Education System*, 6(49), 250–256.
9. Rustam o'g'li, R. J., & Bayazovna, G. N. (2025). Mobil to'lovlar va ularning iqtisodiyotdagi ahamiyati. *The Theory of Recent Scientific Research in the Field of Pedagogy*, 3(30), 193–197.
10. Tairova, M. M., & Zoyitov, D. (2024). Значение маркетинговых исследований в сельском хозяйстве. *Science and Innovation*, 3(Special Issue 42), 371–376.
11. Tairova, M. M., & Rakhmatullaeva, F. M. (2015). Условия формирования инновационной экономики. *Наука XXI века: вопросы, гипотезы, ответы*, (1), 115–118.
12. Hakimovna, U. M., & Muhammedrisaevna, T. M. S. (2022). The role of banking and accounting in the development of small business and entrepreneurship. *International Journal of Social Science & Interdisciplinary Research*, 11, 136–143.
13. Sayfullayeva, M. (2023). Establishment of agritourism clusters in Uzbekistan based on the principles of sustainable tourism. *Markaziy ilmiy nashrlar*, 35(35).
14. Raxmatullayeva, F. M. (2024). Mintaqalar raqobatbardoshligini oshirishda raqamli texnologiyalarning ahamiyati. *Indexing*, 1(1).
15. Raxmatullayeva, F. M., & Shaxzod, J. (2024). Raqamli iqtisodiyotning resurslar iste'moliga ta'siri. *Models and Methods for Increasing the Efficiency of Innovative Research*, 3(34), 496–502.
16. Mubinovna, R. F. (2025). Raqamli iqtisodiyotda platformalar ahamiyati. *The Theory of Recent Scientific Research in the Field of Pedagogy*, 3(30), 220–225.

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Oloviddin Sobir o'g'li

2-Maxsus son. Bakalavr talabalarining maqolalari to'plami

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelmasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.
Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>